

GROEN? DOEN!

TIPS & TRICKS VOOR JEUGDORGANISATIES
OM WERK TE MAKEN VAN EEN GROENER EN
MILIEUVRIENDELIJKER TERREIN, LOKAAL,
KAMP, JEUGDHUIS, BUURT...

INFO & INSPIRATIE

website

Spelen in bos en natuur

Dé webstek waar jeugdwerkers maar ook beheerders alles vinden over activiteiten in Vlaamse bossen en natuurgebieden, is www.natuurenbosspel.be. Je kan er heel makkelijk opzoeken waar speelzones zijn gelegen in een bepaalde gemeente. Je vindt er kant-en-klare bosspelen en tips voor natuurvriendelijke activiteiten. Je wordt er wegwijs in de regelgeving voor spelen in de natuur. Op het onderdeel 'kamp4nature' vind je tips en tricks voor natuurvriendelijke en energiezuinige jeugdkampen.

Deze website wordt up to date gehouden door Steunpunt Jeugd, in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos, Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw, Natuurpunt vzw, Inverde.

Meer info

www.natuurenbosspel.be of via bosennatuur@steunpuntjeugd.be

INFO & INSPIRATIE

brochure

De boom in!

Een spannend bosspel, sluipspelen in het hoge gras, het grote smokkelspel in de duinen, nachtspel voor durvers, op tocht dwars door de natuur, slapen rond het kampvuur, ... In de jeugdbeweging maak je het allemaal mee. Bossen en natuurgebieden zijn in ons landje echter niet zo dik gezaaid. Logisch dus dat niet alles er zomaar kan en mag. Toch blijven er heel wat mogelijkheden om met de jeugdbeweging onvergetelijke avonturen te beleven in de natuur en om kinderen vertrouwd te maken met het bos. Vooral doen!! Maar zorg er als jeugdleider wel voor dat je op de hoogte bent van wat mag en niet mag. Zodat je recht in je schoenen staat in het geval er eens een ongelukje zou gebeuren.

Deze leuke **brochure maakt je wegwijs in de nieuwe regelgeving** voor spelen in bos en natuur. We plukte de regels relevant voor jeugd(werk) uit de wetteksten en presenteren ze je op een blaadje.

De brochure kan je gratis downloaden (pdf-formaat).

Meer info

www.steunpuntjeugd.be/bosennatuur of via bosennatuur@steunpuntjeugd.be

INFO & INSPIRATIE

website

Speelgroen: tover jouw terrein om tot een groen avontuur!

In 2009-2011 begeleidt de Vlaamse overheid 30 jeugdverenigingen om hun terrein avontuurlijk en natuurrijk in te richten. Om jouw jeugdgroep ook kandidaat te stellen voor begeleiding en onder meer gratis plantgoed, ben je helaas te laat! Maar je kan wel de lopende projecten volgen op <http://speelgroen.lne.be>.

Met dit initiatief wil de Vlaamse overheid de natuur dichterbij de kinderen en jongeren brengen. In een avontuurlijke, kindvriendelijke en ecologische tuin rond het jeugdlokaal kunnen de leden de natuur ontdekken, beleven en als onderdeel van het leven ervaren. Door het contact met de natuur ontstaat ook een betrokkenheid en verbondenheid met die natuur.

Speelgroen is een initiatief van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Dit project kwam tot stand in samenwerking met volgende partners: Agentschap voor Natuur en Bos / Opleiding Tuin- en Landschapsarchitectuur Erasmushogeschool Brussel en Hogeschool Gent / Diverse organisaties uit het jeugdwerk en natuurverenigingen.

Meer info

<http://speelgroen.lne.be> of via speelgroen@lne.be

INFO & INSPIRATIE

ringmap

Kampkippen en kikkererwten

Ecologisch op kamp gaan? In de ecogids 'Kampkippen en kikkererwten' voor jeugdbewegingen vind je alle ingrediënten voor een geslaagd milieuvriendelijk kamp: 100 recepten, 10 spelactiviteiten en wel 100 tips en links voor leden, leiding en foeriers om eco-actief op kamp te gaan.

Bestel deze handige map nu! Bel 09 223.47.81 of surf naar www.jnm.be/winkel. Voor 12,95 euro (inclusief verzendingskosten) is deze prachtige map boordevol lekkere inspiratie en tips helemaal van jou.

Meer info

www.jnm.be en www.velt.be

info@jnm.be

INFO & INSPIRATIE

website

Fermweb.be: koop bij de boer in de buurt

Via de site www.fermweb.be kan je nagaan bij welke boeren, in de eigen gemeente of in de kampgemeente (in Vlaanderen), je terecht kan voor de aankoop van groenten, fruit, eieren, desserts... Zo verminder je het aantal kilometers (en CO2-uitstoot) dat de producten afleggen. De site geeft je ook achtergrondinformatie over duurzame landbouw, milieuaspecten van aankopen bij landbouwers, voedselhygiëne en -veiligheid, recepten...

Fermweb is een initiatief van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie in samenwerking met het Steunpunt Hoeveproducten.

Als je in Wallonië op kamp gaat kan je door de actie Bon'App au Camp genieten van 'voedselsubsidies' (max. € 600). Het Waals Agentschap ter promotie van de landbouw en haar producten richten immers al enkele jaren hun promotiepijlen op het kampgebeuren. Voorwaarde is zoals steeds dat je voldoende producten van Waalse origine koopt en een opdracht vervult.

Meer info

www.fermweb.be (Vl.) en www.steunpuntjeugd.be/themas/jeugdtoerisme (Wall.)
nme@lne.vlaanderen.be (Vlaanderen) en jeugdtoerisme@steunpuntjeugd.be (Wall.)

INFO & INSPIRATIE

bundel

Groene vibes in de keet!

Heb je plannen om een nieuw en duurzaam jeugdlokaal te bouwen? Wil je je jeugdhuis renoveren? Wil je dit op een ecologische manier doen? Vibe vzw maakte samen met www.jeugdlokalen.be stappenplannen en fiches voor jou!

Het 'Stappenplan nieuwbouw' helpt je op weg om een gezond en milieuvriendelijk jeugdhuis of jeugdlokaal te bouwen. Het plan 'verbouwing' begeleidt je in het verbouwen van een bestaand gebouw tot een gezond en milieuvriendelijk jeugdhuis of jeugdlokaal.

In de doe-het-zelf fiches vind je alle informatie om zelf te isoleren, een binnenmuur te bouwen ... en info over de keuzes van toestellen en materialen. De technische fiches bevatten beschrijvingen en tekeningen van opbouwen, de keuzes van materialen (van ruwbouw tot afwerking) bedoeld voor architecten, deskundigen en andere geïnteresseerden. De Leer-mee®-map biedt info, tips en zelfs een spel om de groep warm te maken voor duurzaam bouwen.

Met de financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie.

Meer info

www.vibe.be/downloads (jeugdwerkinfrastructuur) en via info@vibe.be

INFO & INSPIRATIE

projectidee

Isoleer je rijk!

Veel van de jeugdlokalen zijn slecht of niet geïsoleerd en verbruiken daardoor veel energie voor verwarming. Het isoleren van muren en daken brengt hier verbetering in. Gemeenten en verenigingen slaan de handen in elkaar om het energieverbruik sterk te verminderen en om de verenigingsleden te sensibiliseren voor deze problematiek.

De stad Mortsel bewees al dat een intensieve samenwerking tussen de stad en de jeugdverenigingen heel mooie resultaten kan boeken: betere, mooiere en veiligere jeugdlokalen werden in Mortsel een feit. De lokalen zijn bovendien milieuvriendelijker doordat ze minder energie eisen.

Voor de Tandemkoffer ontwikkelde Dialoog het model 'Isoleer je Rijk,' een projectidee dat zowel zelfstandig kan worden uitgewerkt door de jeugdvereniging samen met de gemeente of dat als project in samenwerking en met behulp van de expertise van Dialoog kan worden uitgewerkt.

Meer info

www.dialoog.be en www.tandemweb.be

INFO & INSPIRATIE

good practices

Goede Praktijkvoorbeelden

Reportages van de leukste speelbossen, ravotveldjes, speelduinen, natuurlijke speelterreinen vind je in PDF-formaat op www.steunpuntjeugd.be/bos-en-natuur/praktijkvoorbeelden. Snuister naar hartenlust in de ervaringen van jeugd en beheerders, concrete tips en massa's sprekende foto's. Je kan voorbeelden bekijken van natuurlijke speelzones, speelterreinen met toestellen, en speelvriendelijke parken. Vanaf september 2010 komen hier voorbeelden van natuurrijke buitenterreinen aan jeugdlokalen bij, en avontuurlijke natuurrijke schoolspeelplaatsen (ja, dat kan echt!).

Speelgroentoeren

Wil je praktijkvoorbeelden 'in het echt'? Steunpunt Jeugd organiseert elk najaar een speelgroentoer in Vlaanderen. Bekijk met eigen ogen plaatselijke voorbeelden van speelgroen, en hoor het verhaal van de lokale mensen die het realiseerden en jongeren die hier spelen. Een met foto's geïllustreerd verslag van de voorbije speelgroentoeren in Vlaams-Brabant (2008) en Limburg (2009) lees je op de website. In december 2010 bekijken we speelkansen in de stad Antwerpen!

Meer info

www.steunpuntjeugd.be/bosennatuur en via bosennatuur@steunpuntjeugd.be

INFO & INSPIRATIE

boek

Buiten Benen

Buiten Benen is een handboek voor natuurvriendelijk spelen. Boordevol kant en klare spelen in bos en natuur, weetjes over planten en dieren, originele kooktips, doe-ideeën voor natuurvriendelijke activiteiten in de vier seizoenen.

Bestellen? Surf naar www.inverde.be/inverde/buitenbenenboek. Het boek wordt opgestuurd na overschrijving van 7 euro op rekeningnummer 433-4165781-44 (Inverde) met vermelding: Buiten Benen + aantal exemplaren + je naam.

Kiekebosboek, een handboek voor bosvriendelijk spelen.

Ben je op zoek naar kant en klare bosvriendelijke spelen, weetjes of doetips? Zoek je recepten met ingrediënten uit het bos? Of wil je meer weten over verzekeringen, wat kan en niet kan in een bos en waar je mag spelen? Je vindt het allemaal in het Kiekebosboek, bedoeld voor het jeugdwerk en iedereen die met kinderen en jongeren het bos in trekt. Je kan dit momenteel niet meer aankopen, maar vind het vast nog wel in een bib of uitleendienst in je buurt.

Meer info

www.inverde.be of via petra.detienne@lne.vlaanderen.be

INFO & INSPIRATIE

boek

Loslopend wild

‘Loslopend wild deel I. Spelregels voor de organisatie van een jeugdkamp’ verzamelt en verklaart alle regels die een rol spelen bij het organiseren van een jeugdkamp of -vakantie. Het omvat een volledig overzicht van de rechten en plichten van de kampverantwoordelijke. Het boek werd volledig herwerkt (januari 2009).

‘Loslopend wild deel II. Milieuvriendelijk en energiezuinig op jeugdkamp’ geeft tips om je kamp milieuvriendelijk in te richten en om energie te besparen

Meer info

www.steunpuntjeugd.be

info@steunpuntjeugd.be

INFO & INSPIRATIE

boek

Jeugd bij bosjes

'Jeugd bij bosjes' is een inspiratieboek voor groene speelruimte. Het biedt een massa concrete en praktijkgerichte informatie om op het terrein kwalitatieve, avontuurlijke, spel- en natuurvriendelijke groene speelruimte in te richten. Je leest er ook hoe je praktisch te werk gaat om planmatig meer toegankelijke groene ruimte voor jeugd(werk) in je gemeente te realiseren. Verder vind je er dé argumenten om je gemeentebestuur en lokale natuur- of bosbeheerder te overtuigen: subsidiekanalen, aansprakelijkheid, enz.

Het inspiratieboek is rijkelijk geïllustreerd met foto's uit Vlaams en Nederlands speelgroen.

Meer info

www.steunpuntjeugd.be

info@steunpuntjeugd.be

INFO & INSPIRATIE

Actiehandleiding speelbossen

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw maakte i.s.m. Steunpunt Jeugd een praktische handleiding. Die legt stap voor stap uit hoe je een speelzone kan realiseren in een bos. Een speelzone is een afgebakend deel van een bos of natuurreserveaat waar kinderen vrij mogen ravotten. Zowel het aanduiden (en eventueel inrichten) van een speelzone in een bestaand bos, als het aanplanten van een nieuw speelbos wordt besproken. Per stap worden een aantal praktische tips gegeven. Je leert meer over hoe je een inrichtingsplan kan opmaken, welke boomsoorten je kan gebruiken voor het aanplanten van het nieuwe speelbos, enz. De handleiding besluit met een overzicht van de beschikbare subsidies.

Je kan deze publicatie gratis downloaden op www.vbv.be > publicaties.

Meer info

www.vbv.be/speelzones

info@vbv.be

website

Kamp4Nature

Stop je kamp of jeugdvakantie deze zomer eens in een natuurvriendelijk kledingje. Alles wat je nodig hebt, vind je op www.kamp4nature.be: kant en klare natuurspelen, leuke posters met natuurweetjes, duelspelletjes en kleine opdrachtjes in natuursaus, rode draad kampverhalen à la nature, en natuurlijk ook een heel scala aan links en tips voor een natuurvriendelijk en energiezuinig kamp.

Meer info

www.kamp4nature.be of via info@go4nature.be

Filmpje: Milieuvriendelijk op kamp

In het filmpje 'Milieuvriendelijk op kamp' vertellen de deelnemers van het kamp zelf over hun acties. Het filmpje werkt inspirerend en reikt voorbeelden aan om op kamp actie te ondernemen voor het milieu.

Het filmpje kan je gratis afhalen via <http://jerom.lne.be>.

INFO & INSPIRATIE

website

Springzaad

Springzaad is een open netwerk, waarin iedereen welkom is die meer ruimte wil scheppen voor natuur en kinderen. Mensen uit het onderwijs, de buitenschoolse educatie en opvang, nme-medewerkers, pedagogen, ontwerpers en ecologisch hoveniers zijn actief binnen Springzaad.

Springzaad organiseert excursies naar goede voorbeelden in Nederland, Duitsland, België, studiedagen, workshops voor het daadwerkelijk inrichten van een plein van een kinderdagverblijf met wilgentunnel, zintuigenmuur en kruidenspiraal in Den Bosch, een spannend speellandschap, bloemenweide, zintuigenmuurtjes op een basisschool in Maastricht en 'Speelnatuur' op De Kleine Aarde in Boxtel.

Heel inspirerend is de ideeënmap met fotocollages over speelnatuur. Op de website kan je ook heel wat leuk beeldmateriaal vinden.

Meer info

www.springzaad.nl of via info@springzaad.nl

INFO & INSPIRATIE

website

NME-inventaris: Databank Natuur en Milieu

De NME-inventaris, raadpleegbaar via <http://nme.milieuinfo.be> bundelt het educatief aanbod en spelmateriaal rond natuur en milieuthema's. Zoek op thema, leeftijds categorie, methodiek ... naar keuze!

Meer info

<http://nme.milieuinfo.be>

VerdraaiDe Wereld!

Jeugdwerk, Noord-Zuidbewegingen en milieuorganisaties slaan de handen in elkaar om samen te werken aan een wereld die rechtvaardiger, solidair en eerlijk is. Nu en later, arbeid en milieu, Noord en Zuid, lokaal en globaal, het draait allemaal rond elkaar en dus verliezen we geen poot uit het oog. De website bundelt alles wat te maken heeft met jeugdwerk en duurzame ontwikkeling.

Meer info

www.verdraaidewereld.be

INFO & INSPIRATIE

bundel

Subsidiekanalen voor groene speelruimte

Deze infobundel brengt een overzicht van de subsidiemogelijkheden bij aankoop van gronden, bebossing en inrichting van groene (speel)ruimte. Vanuit meerdere beleidsdomeinen worden toelagen aangereikt die op een of andere manier benut kunnen worden bij het plannen of realiseren van groene (speel)ruimte. De subsidiemogelijkheden zijn uit hun respectievelijke juridische context gepuurd en op een rijtje gezet. Per subsidie wordt stilgestaan bij het concrete voorwerp van de subsidie, de betalende en ontvangende instantie, de voorwaarden, het bedrag, de aanvraagprocedure en de contactgegevens voor meer info of insturen van een subsidieaanvraag. Je kan de infobundel gratis downloaden.

Opgelet: subsidieregelingen veranderen constant, waardoor deze bundel een beperkte houdbaarheidsdatum heeft. Hij wordt jaarlijks geactualiseerd maar toch blijft zelf even checken via de opgegeven contactgegevens per subsidiemogelijkheid de boodschap!

Meer info

www.steunpuntjeugd.be/bosennatuur of via bosennatuur@steunpuntjeugd.be

TEST JEZELF!

Jerometer: meet de milieu-impact van je activiteit of kamp

Hoe milieuvriendelijk was jouw kamp? Welke milieu-impact had je vorige activiteit? Met de Jerometer kan je de ecologische voetafdruk van je kamp of activiteit meten. De berekening gebeurt op basis van vragen over het energie- en watergebruik, de afvalberg, het vervoer...

Als resultaat wordt het aantal ha aardoppervlak, nodig om alles te produceren en het afval te verwerken, weergegeven (d.i. de ecologische voetafdruk). Daarbij worden ook tips gegeven om die milieu-impact te verkleinen.

Het meetinstrument werd uitgewerkt door Ecolife vzw. Dit project kwam tot stand met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie.

Meer info

<http://jerom.lne.be> of via jerom@vlaanderen.be

TEST JEZELF!

Is het goed spelen in jouw gemeente? Doe de test!

Stilaan worden spelende kinderen een bedreigde soort: ze mogen geen lawaai maken, niks gevaarlijks doen, niet vuil worden ... De Goe Gespeeld! actie pleit voor écht goe spelen. De website www.goegespeeld.be brengt heel wat info en argumenten samen: avontuurlijk spelen, veiligheid, klimbomen en vuil worden, tolerantie en overlast, enz.

Is jouw gemeente 'goe bezig' op vlak van speelbossen, speelplekken, spelen op straat en de perceptie van spelen op zich? Doe de test en krijg online aanbevelingen op maat van je eigen gemeente en jeugdraad!

In 2008 onderzochten Onderzoekscentrum Kind & Samenleving en KULeuven hoe het in Vlaanderen is gesteld met het 'buiten spelen'. De resultaten van het onderzoek kan je vinden op www.k-s.be.

Meer info

www.goegespeeld.be of via info@goegespeeld.be

TEST JEZELF!

Ecospot: milieuzorg in jeugthuizen

Wil je met het jeugdhuis een steentje bijdragen voor een beter milieu? In het Ecospot stappenplan vind je alvast informatie en inspiratie om aan de slag te gaan.

1. Test! Met de Ecoscan peil je bij de jongeren naar hun gedrag in en rond het jeugdhuis.
2. Confronteer! Met de Nacht van de Energievreeters confronteer je de jongeren tijdens een ludieke avond met diverse milieuaspecten van het jeugdhuis, en maak je ze warm om mee te werken.
3. Reageer! Met een Ecoteam zet je concrete initiatieven op poten.

Bij het stappenplan krijg je een cd-rom met allerhande documenten, voorbeelden van leuke affiches, de vragenlijst van de Ecoscan, een quiz... Het Ecospot stappenplan werd opgemaakt door Ecolife vzw in samenwerking met Formaat, federatie van jeugthuizen en jongerencentra

Dit project kwam tot stand met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie. Je kan het stappenplan gratis opvragen per mail.

Meer info

www.ecospot.be of via jerom@vlaanderen.be

ONDERSTEUNING

Nieuwe speelzones realiseren

De Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw (VBV) ondersteunt lokale besturen en (jeugd)verenigingen bij de realisatie van een speelzone in hun gemeente of buurt.

Dit kan zowel gaan over het aanplanten van een nieuw speelbos, als het aanduiden en/of inrichten van een speelzone in een bestaand bos. VBV geeft gratis spreekbeurten aan verenigingen (bvb. jeugd- en milieuverenigingen) en adviesraden (bvb. jeugd- of milieuadviesraad). VBV begeleidt ook verenigingen en gemeentebesturen bij de realisatie van een speelbos.

Deze ondersteuning wordt aangeboden door de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw (VBV) in het kader van Tandem. Tandem ondersteunt lokale verenigingen, besturen en milieuraden die samen duurzame projecten en activiteiten rond milieu en natuur willen uitvoeren. Tandem wordt ondersteund door de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie.

Meer info

www.VBV.be en www.tandemweb.be of via tandem@vbv.be

VORMING

spel

Magdaquiz

Kampvuurtje stoken. Hout sprokkelen in het bos. Dammen bouwen in de beek. Vrij spelen in de natuur. Een spel in de duinen. Paddenstoelen plukken in het bos. Mag da eigenlijk? We worden allemaal geacht om de wetgeving te kennen, onze rechten en plichten. Maar door de overvloed aan regels en wetten zien we door de bomen het bos niet meer.

Fris je kennis van de spelregels in bos en natuur op met deze Magda-quiz! De quiz werd ontwikkeld door Steunpunt Jeugd en bestaat uit een 25-tal printklare quizfiches. Op elke fiche een vraag en 3 antwoordmogelijkheden, op de achterkant staat naast het juiste antwoord ook wat extra informatie voor de quizmaster.

Deze quiz is ideaal tijdens een cursus voor jeugdleiders. In actieve buitenformule (ren je rot) of traditionele quizsetting. Je kan de quizfiches gratis downloaden.

Liever met begeleiding door een kenner? Vraag dan deze vorming aan bij Steunpunt Jeugd vzw.

Meer info

www.steunpuntjeugd.be of via katrijn.gijssel@steunpuntjeugd.be

spel

SOS Stad Onder Stroom: stadspel met gsm en gps over klimaat

Het virtuele stadspel bindt de strijd aan tegen de plaatselijke CO2-uitstoot. Dit stadspel brengt het klimaatthema op jongerenmaat.

In 9 Vlaamse steden - Gent, Antwerpen, Brussel, Leuven, Sint-Niklaas, Kortrijk, Hasselt, Turnhout en Mechelen - kunnen jongeren(groepen) vanaf 16 jaar eropuit trekken om hun stad te redden van de klimaatondergang. Ze verkennen de stad niet alleen op een spannende en actieve manier. Via de 'kenniskaarten' sluipt ook heel wat informatie in het spel.

Het stadspel werd uitgewerkt door de Klimaatcoalitie en Globelink vzw. Dit project kwam tot stand met de financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie.

Meer info

www.stadonderstroom.be of via sos@globelink.be

spel, begeleide activiteit

Spelfiches bos en natuur

Helemaal gratis op de website www.natuurenbosspel.be vind je een uitgebreid aanbod van kant en klare spelfiches: 30 bosspelen en 30 natuurvriendelijke spelen, met het nodige materiaal. Maak zelf je keuze met het handige overzicht op de sleutelkaart (soort spel, materiaal, soort bos, ...).

Ganzenbosspel!

Deze begeleide vorming in spelformat schetst het kader van bosvriendelijk spelen en zet de spelers actief aan tot het zelf bedenken én spelen van natuurvriendelijke bosspelen.

De kolonisten van Natuur

Deze begeleide vorming in een heel leuke spelformat geeft je een introductie in de principes van natuurvriendelijk spelen. Je krijgt er interessante natuurweetjes mee en leert de voor jeugdgroepen relevante wetgeving kennen.

Meer info

www.natuurenbosspel.be of via katrijn.gijsel@steunpuntjeugd.be

VORMING

begeleide activiteit

Vorming ‘natuurspelen’ en ‘natuurateliers’

Het Natuureducatiecentrum De Vroente biedt, aansluitend bij de activiteitenbundel ‘Groenvoer voor jeugd’ (www.jeromweb.be), een vorming ‘natuurspelen’ aan (steeds op vraag). Tijdens deze vorming maken jeugdleiders kennis met eenvoudige spelletjes in en met de natuur. Wat dacht je van het strontvliegenspel, het territoriumspel, of misschien het konijnenkeutelspel? De spelen zijn makkelijk over te nemen voor je eigen activiteiten of wandelingen.

Nieuw in het aanbod is het spel rond duurzame ontwikkeling ‘Vlucht uit Tuvalu’. Hierbij probeer je met de groep een parcours te bouwen om te vluchten van het eiland dat dreigt onder te lopen door de stijging van de zeespiegel.

De Vroente biedt ook een vorming ‘natuurateliers’ om met 6- tot 12-jarigen kijkdozen, geluiden en kleibeelden te maken, schilderen met natuurmateriaal, ...

Ben je met een aantal geïnteresseerden, dan kunnen deze vormingen ook op verplaatsing georganiseerd worden.

Meer info

www.devroente.be en <http://jerom.lne.be> of via greet.hermans@lne.vlaanderen.be

begeleide activiteit

Natuurdag Deluxe, een smaakvol driegangenmenu

De Natuurdag Deluxe is een smaakvol driegangenmenu: als smaakmaker presenteren we het Natuurbeheerspel, waarin de spelers op een visueel attractieve manier kunnen kennismaken met de achtergronden van natuur en natuurbehoud. De hoofdbrok is een halve dag natuurbeheer. Hier kunnen de werkers zich uitleven 'in het groen' en aan den lijve ondervinden dat de natuur beschermen inspanningen kost. Als verfijnd toetje schotelen we een korte natuurtocht voor waarin 'zelf ontdekken' centraal staat: waterbeestjes scheppen en een sporenzoektocht kunnen bijvoorbeeld op het menu staan.

De Natuurdag Deluxe wordt op maat georganiseerd en begeleid door een professionele medewerker van het project Educatief Natuurbeheer van Natuurpunt Beheer. Deze dag kan doorgaan in een natuurgebied van Natuurpunt of het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) in de buurt van de lokalen of de kampplaats. Dit alles is gratis! (Natuurbeheerwerk levert jouw groep misschien zelfs een extra zakcentje op! Informeer bij je milieuambtenaar).

Meer info

www.natuurpunt.be (educatief natuurbeheer Limburg en Vlaams-Brabant).

OPROEP

Foodhunt

Ieder jaar in februari lanceert **Vredeseilanden** een wedstrijd rond de wereldwijde voedselproblematiek. Jeugdbewegingen worden uitgedaagd om op jacht te gaan naar duurzame keuzes. Duurzame voeding, duurzame landbouw, ... duurzame jeugdbewegingen! De uitdaging kan gaan van het klaarmaken van een gerecht met duurzame producten, tot het ontdekken van duurzame boeren en boerinnen in jullie buurt.

Laat jullie creativiteit los op deze uitdaging en leg jullie eigen 'foodhunt-missie' vast op film! Zo maak je kans op een fijne prijs: de 10 beste groepen krijgen hun duurzame aankopen op kamp tot 500 euro terugbetaald!

Duurzaamheid is keuzes voor de toekomst maken!

Echte solidariteit met mensen in het Zuiden, met boeren en boerinnen, vraagt dat we onze manier van leven en consumeren in België aanpassen. Bewuster shoppen en eten. Vredeseilanden stimuleert jongeren voor duurzame voeding.

Meer info

www.foodhunt.be

charter voor jeugd, natuur en bos

Waar krijg je in Vlaanderen nog de ruimte om je uit te leven in bos en natuur? Groene speelruimte is schaars geworden in ons dichtbebouwde landje. Bovendien zijn nog veel te weinig bos- en natuurgebieden opengesteld om te spelen.

Jeugdig Vlaanderen wil meer groen in het straatbeeld, op pleinen, op scholen en meer speelbossen! Gelukkig zijn steeds meer bos- en natuurbeheerders en overheden wel te vinden om hieraan mee te werken. Heel wat partners uit zowel de groene sector als de jeugdsector ondertekenden op 29 augustus 2008 het Charter voor jeugd, natuur en bos. Hiermee engageren zij zich om samen te werken aan meer en betere groene speelruimte, om regelmatig te overleggen met elkaar, en om bij de opmaak van beheerplannen en de verwerving van gebieden aandacht te hebben voor speelruimte voor de jeugd.

Steunpunt Jeugd houdt de contacten tussen jeugd(werk) en de bos- en natuursector warm en organiseert regelmatig ontmoetingsmomenten.

Meer info

www.steunpuntjeugd.be/bosennatuur of via bosennatuur@steunpuntjeugd.be

DEZE BROCHURE BUNDELT HET 'GROENE' AANBOD SPECIFIEK VOOR HET JEUGDWERK. DEZE VORMINGEN, INSPIREREND EN INFORMATIEF MATERIAAL, PUBLICATIES, WEBSITES, INSTRUMENTEN EN TESTEN WORDEN AANGEBODEN DOOR DE WERKGROEP GROEN VAN STEUNPUNT JEUGD, MET VOLGENDE PARTNERS: VERENIGING VOOR BOS IN VLAANDEREN, NATUURPUNT, ECOLIFE, GREEN EN HET DEPARTEMENT LEEFMILIEU, NATUUR EN ENERGIE & AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS VAN DE VLAAMSE OVERHEID.

